

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Hare Excellentie mevrouw drs. E.I. Schippers
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Woerden, 30 november 2012

Betreft: Conceptontwerp wetwijziging openbaarmaking gegevens toezichthouders
Onze ref.: PEHH/cdj/cn/b12.142

Geachte mevrouw Schippers,

Middels deze brief willen wij vanuit het Vakcentrum, de brancheorganisatie voor zelfstandige levensmiddelendetaillisten in supermarkten, kaas- en delicatessenwinkels, natuur- en reformhuizen, convenience stores en zoetwaren, reageren op de conceptwijziging in de Gezondheidswet en de Wet op de Jeugdzorg. Deze wijzigingen hebben tot doel om individueel herleidbare controlegegevens van de NVWA omtrent de naleving en uitvoering van regelgeving openbaar te kunnen maken. In geval de voedselveiligheid in direct gevaar is en de consument beschermd moet worden, is openbaarmaking van gegevens die herleidbaar zijn naar individuele ondernemingen legitiem. Er zijn echter ernstige bezwaren tegen de openbare publicatie van herleidbare controlegegevens wanneer dit een ander doel heeft.

Ten eerste kan de openbaarmaking nooit compleet zijn. Doordat controles steekproefsgewijs en risicogericht zijn, zijn niet van alle organisaties gegevens beschikbaar. Wanneer enkel van een aantal organisaties gegevens worden gepubliceerd is sprake van rechtsongelijkheid. Zeker in het geval van zelfstandige ondernemers die voor eigen rekening en risico een winkel exploiteren. Daarnaast is het juist ook richting de consument misleidend wanneer de ene onderneming met naam en toenaam wordt benoemd, terwijl de andere onderneming de dans ontspringt. In het verlengde hiervan draagt ook de zogenaamde formuleaanpak van de NVWA niet bij aan een juiste beeldvorming. De (franchise) onderneming die zich onderscheidt en wel voldoet aan de wet- en regelgeving, lijdt onder de collega-ondernemingen met tekortkomingen. Een selectieve controlemethodiek leent zich niet voor openbaarmaking. In geval misstanden zijn geconstateerd, krijgt de consument een verkeerd beeld van de totaliteit.

Ten tweede staan wij kritisch tegenover de intentie het nalevingsniveau te verhogen door middel van het 'name and shame' principe. De keuze om inspectiegegevens openbaar te publiceren, suggereert een gebrek aan overtuigingskracht vanuit de controlerende instantie. De consument en derde partijen krijgen inzage in gegevens die in de juiste context moeten worden geplaatst, hier bestaat echter onwetendheid en onkundigheid. Het is te voorspellen dat een individuele onderneming forse reputatieschade kan leiden door onjuiste interpretatie van dergelijke delicate

informatie. In het wetsontwerp is met name oog voor de beeldvorming over de controlerende instantie en minder voor de mogelijke gevolgen voor de reputatie van individuele ondernemingen. Als er een 'name and shame' principe ingevoerd moet worden, wat het Vakcentrum betwijfelt, hechten wij eraan te verwijzen naar de in Denemarken gebruikte methodiek. De winkelier die wordt geconfronteerd met een mogelijke tekortkoming, heeft de mogelijkheid om een second opinion aan te vragen. Indien deze second opinion ten gunste van de ondernemer uitvalt, dan vervalt de openbaarmaking en wordt de oorspronkelijke waardering toegepast, zoals bijvoorbeeld het groene stoplicht.

Ten derde is deze methodiek niet constructief. Het uiteindelijke doel van een instantie zoals de NVWA moet gericht zijn op verbetering, de volksgezondheid moet immers worden beschermd. Organisaties waarbij tekortkomingen zijn geconstateerd moeten direct stappen ondernemen om deze te corrigeren. Berispen door de open publicatie van zwakheden na een periode van een aantal weken (ten minste drie, gelet op het moment waarop de ondernemer wordt geïnformeerd en het moment van plaatsen) heeft een destructief karakter. Verbetering wordt wel bereikt als de betreffende onderneming in de gelegenheid wordt gesteld de tekortkoming te herstellen.

Ten vierde is het een zwaktebod wanneer wordt getracht het vertrouwen van de consument in de overheid te verhogen door middel van inzicht in de individuele resultaten van controles. Inzicht in de activiteiten (de werkwijze, gehanteerde criteria ed.) kan bijdragen aan de algemene beeldvorming. Het is echter niet nodig en niet gewenst om hierbij individuele ondernemingen te noemen. De resultaten worden dan ingezet voor een ongepast doel.

Ten vijfde is deze wijze van publicatie van inspectiegegevens niet in lijn met hoe andere toezichthouders omgaan met openbaarmaking. Nu wordt gericht op sectorspecifieke wetgeving, terwijl deze kwestie een structurele regeling behoeft aangaande alle toezichthouders.

Kortom, rekening houdend met het feit dat de bedoelde inspectiegegevens geen betrekking hebben op ernstige, directe risico's inzake de volksgezondheid, zijn er sterke bezwaren tegen de openbaarmaking van individueel herleidbare gegevens. Transparantie in de handelswijze en effectiviteit van instanties wordt niet bereikt door inzicht in deze controlegegevens. Effectieve transparantie wordt bereikt door te communiceren wat direct voor de maatschappij relevant is. In plaats van te richten op transparantie na verrichte zaken, moedigen wij aan transparant te zijn voor en tijdens het controleproces.

Met vriendelijke groeten,

mr. Patricia.E.H. Hoogstraaten
directeur Vakcentrum